

РЕШЕНИЕ

№ 19763

гр. София, 13.10.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 18 състав, в публично заседание на 18.09.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Златка Илиева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова и при участието на прокурора Христина Христова, като разгледа дело номер **7417** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и сл. от АПК вр. чл. 1, ал. 2 от ЗОДОВ.

Образувано е по искова молба, подадена от В. П. К., ЕГН [ЕГН], със съдебен адрес [населено място], [улица], срещу Столична дирекция на вътрешните работи (СДВР), с която е предявен иск за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 3000 лева, настъпили в резултат на незаконосъобразна заповед за задържане на лице с рег. № 22733 от 30.05.2017 г., издадена от полицейски орган при група „Охрана на обществения ред“, сектор „Охранителна полиция“ към 03- РУ при СДВР, ведно със законна лихва, считано от 30.05.2017 г.

В исковата молба се твърди, че в резултат на незаконосъобразното задържане на 30.05.2017 г., ищецът претърпял сериозни неимуществени вреди, изразяващи се във физически страдания и психически дискомфорт. Засегнато било доброто му име, с което се ползва в обществото, както и авторитетът му сред близки и познати.

В съдебно заседание ищецът, чрез процесуалния си представител адв. П., поддържа иска по заявените в него съображения. Претендира разноски, съобразно представен списък.

Ответникът - Столична дирекция на вътрешните работи, редовно уведомен, не изпраща представител и не взема становище .

Представителят от Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност на предявения иск, като недоказан по основание и размер.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.-ГРАД след като обсъди доводите на страните и прецени представените по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Със заповед за задържане на лице с рег. № 22733 от 30.05.2017 г., издадена от полицейски орган при група „Охрана на обществения ред“, сектор „Охранителна полиция“ към ОЗ-РУ при СДВР на основание чл. 72, ал. 1 т. 1 от ЗМВР е задържан за срок от 24 часа, В. П. К., ЕГН [ЕГН] от [населено място], в помещение за временно задържане на ОЗ РУ-СДВР. Като фактическо основание за издаване на акта е посочено „неизпълнение на полицейско разпореждане“.

С Решение № 5075/30.07.2018 г., постановено по адм. дело № 6640/2017 г. по описа на Административен съд София- град, процесната заповед е отменена като незаконосъобразна. Решението на АССГ е влязло в сила на 18.08.2018 г.

Въз основа отменената заповед за задържане, ищецът твърди, че е претърпял претендираните в настоящото производство неимуществени вреди в размер на 3000 лева

За установяване на сочените неимуществени вреди, в хода на съдебното производство като свидетели по делото са разпитани лицата Е. М. и А. Т.. Изслушано е и заключение на съдебномедицинска експертиза.

Видно от показанията на изслушаните свидетели, след задържането на ищеца, същият изпитвал непрекъснат страх да си върши работата и да ходи до районни управления по повод задържани клиенти или полицейски досъдебни производства. Това наложило К. да се обажда предварително на свидетелката М., за да я уведомява, че е там в случай, че пак го задържат неоснователно. Описаното продължило няколко години. Свидетелката М. заявява, че вследствие незаконосъобразното задържане В. К. изпитвал стрес, отлагал често делата си, постъпил в болница..

Видно от показанията на свидетеля Т., след задържането, ищецът не се чувствал добре, имал високо кръвно налягане, което не се повлиявало от медикаменти. Свидетелят сочи, че се е наложило да заведе ищеца в болница, както и че същият многократно е посещавал кардиолози. Твърди, че преди задържането В. П. К. не е имал такива тежки кардиологични кризи.

Съдът кредитира показанията на свидетелите като последователни, логични и непротиворечиви. Същите са имали възможността пряко и непосредствено да възприемат и проследят състоянието на задържания след неговото освобождаване, като показанията им не се оборват от останалите доказателствени материали по делото.

Видно от заключението на съдебно- психологична експертиза, което съдът счита за изчерпателно и компетентно дадено, задържането на ищеца на 30.05.2017 г. е довело до трайна промяна в начина му на живот и функциониране, свързана със системни психосоматични проблеми в личен план. Последните са рефлектирали върху неговия личен, социален и професионален живот, като раздяла с партньор, промени в работния режим на функциониране, намаляване на клиенти (свързано със загуба на доверие и подронване имиджа на лицето). Психологичните последици не са отшумяли и до днес. Липсват данни ищецът да е страдал от психично заболяване преди датата на процесното задържане.

При така установените факти, АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.-ГРАД обосновава

следните правни изводи:

Предявеният иск е процесуално допустим – претендира се обезщетяване на неимуществени вреди, за които се твърди, че са настъпили в резултат на отменен административен акт. Съобразно разпоредбата на чл. 205 от АПК, искът е предявен срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт се твърди, че са причинени вредите – Столична дирекция на вътрешните работи.

Съгласно чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. С оглед обстоятелствата, заявени с исковата молба, за да възникне отговорност за дейност на ответника, предвидена в чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, следва да са налице трите елемента от правопораждащия я фактически състав: 1. незаконосъобразен акт; 2. неимуществени вреди] 3. пряка причинно-следствена връзка между вредите и незаконосъобразния акт. Отговорността е безвиновна - съгласно чл. 4 от ЗОДОВ държавата дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това дали са причинени виновно от длъжностното лице.

С аргумент от чл.154, ал.1 от ГПК, вр. чл. 144 от АПК, в тежест на ищеца е да проведе пълно и главно доказване на всички елементи от фактическия състав на предявения от него иск.

Правото на обезщетение възниква за вредите, които са пряка и непосредствена последица от увреждането – чл. 4 от ЗОДОВ. Преки са вредите, които се намират в причинна връзка с противоправното поведение, а непосредствени – следващите по време и място неправомерния резултат.

Ищецът твърди, че от незаконосъобразната заповед, с която е бил задържан в помещенията на 03 РУ - СДВР, за него са настъпили неимуществени вреди, изразяващи се в стрес, негативни емоции и притеснение. Засегнато е било доброто име, с което се ползва в обществото, в качеството му на авторитетна и уважавана личност.

По делото се установи по безспорен начин, че заповед за рег. № 22733 от 30.05.2017 г. издадена от полицейски орган при група „Охрана на обществения ред“, сектор „Охранителна полиция“ към 03- РУ при СДВР, е отменена с влязло в сила съдебно решение, поради което е изпълнена първата кумулативна предпоставка по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Отменената заповед представлява властнически акт на административен орган при неговата административна дейност. Следва да се вземе предвид, че съгласно мотивите на влязлото в сила решение № 5075/30.07.2018 г., постановено по адм. дело № 6640/2017 г. по описа на Административен съд София- град, в процесния случай не са изпълнени предпоставките за приложение на чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР. Съдът е посочил, че от събраните по делото доказателства не се установяват данни за извършено престъпление, поради което не са изпълнени материалноправните предпоставки по чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР за издаване на заповед за задържане.

За да бъде уважен искът по основание, следва по категоричен начин да се установи, че са настъпили претендираните от ищеца неимуществени вреди и че те са в резултат на незаконосъобразната заповед.

Съдържанието на понятието „вреда“ не е дефинирано от законодателя, въпреки употребата му в редица разпоредби на Закона за задълженията и договорите. Според

трайното разбиране, наложило се в теорията и в съдебната практика, вредите са последици от засягане на субективни права, на защитени от правото блага, които не са предмет на права, както и от накърняване на фактически отношения, които правото защитава. Вредата представлява смущение, накърняване или унищожаване на богатата на човека, представляващи неговото имущество, права, телесна цялост и здраве, душевност и психическо състояние.

Незаконосъобразното ограничаване на правото на придвижване и престоят в полицейското управление обективно водят до негативни последици върху емоционалното, психическо и физическо състояние на задържаното лице. Задържането по реда на чл. 72, ал. 1 от ЗМВР е вид принудителна административна мярка, изразяваща се в принудително настаняване на лицето в специални помещения на полицията. Налагането на ПАМ от този вид несъмнено ограничава едно от основните човешки права – правото на свободно придвижване. Незаконосъобразното ограничаване на това право обективно води до негативни последици върху емоционалното, психическото и физическото състояние на всяко лице. В процесния случай, ищецът е незаконосъобразно задържан в продължение на няколко часа в помещения за задържане в ОЗ РУ - СДВР, което е довело до сериозен стрес, силно притеснение и отрицателни преживявания.

От изслушаните по делото показания на А. Т. се установи, че след задържането, В. П. К. е бил видимо притеснен и разтревожен, целият разтреперан. Наложило се е да приеме лекарства за високо кръвно и да посети болница. На следващо място, от свидетелските показания се установи, че К. е бил изключително притеснен да изпълнява служебните си задължения като адвокат, част от които е да посещава клиенти в районните управления. Свидетелят М. заявява, че след този случай и в други районни управления е имало коментари по повод на това, че В. К. е бил задържан. Допълнителен стрес е предизвикал сигналът от полицията до Адвокатската колегия, в които се искало ангажиране на дисциплинарна отговорност на ищеца.

Горепосочените обстоятелства се подкрепят и от заключението по приетата по делото съдебно- психологическа експертиза. Видно от същото, инцидентът е оставил трайни следи в живота на ищеца, както по отношение на физическото му функциониране, така и по отношение на психическото и социално такова. В резултат на травматичното преживяване по задържането, В. К. живее в режим на хроничен стрес, който резултира и в наличието на соматична симптоматика като повишаване на кръвното налягане, главоболие с гадене и замайване.

Дотук изложеното обуславя извод за реално настъпване на твърдените в исковата молба негативни преживявания – сериозен стрес, силно притеснение и тревоги, накърнен имидж и здравословни проблеми.

При преценката наличието на претърпени неимуществени вреди съдът съобразява и формираната практика на Европейския съд по правата на човека (в т.ч. по делото *S. v. V.(A. no. 39232/17)*, 31 J., 2023), според което задържането, извършено в нарушение на член 5 § 1 от Конвенцията за защита правата на човека причинява известно психическо страдание на задържания не само докато трае, но и след това (макар че тази презумпция е оборима). Т. страдание не е задължително да достигне нивото на психологическа травма или разстройство, или да доведе до външни прояви или симптоми и затова не винаги се поддава на доказване чрез свидетелски показания. Европейският съд приема, че автоматичният отказ за присъждане на каквото и да е обезщетение на лице, което е било незаконно задържано само защото не е

предоставило такова доказателство, е прекалено формалистичен и в нарушение на член 5 § 5 от Конвенцията (напр. D. v.B., no. 9411/05, § 30, 2 S. 2010). §§ 33-34, D. and O. v.B., nos. 6095/11 and 2 others, § 84, 31 M. 2016). От националните съдилища, включително ВАС на РБ, също се споделя становище, според което е достатъчен самият факт на незаконното задържане, за да бъде присъдено обезщетение за неимуществени вреди.

Безспорно се установи наличието и на третата предпоставка за ангажиране отговорността на ответника - причинно-следствената връзка между незаконосъобразната заповед за задържане и неимуществените вреди. В практиката на Върховния касационен съд, изразена в решение № 81/27.1.2006 г. по гр. д. № 23/2005 г. на 4 гражданско отделение на ВКС, решение № 129/25.07.2005 г. по гр. д. № 2439/2003 г. на същото отделение на ВКС и други е възприето разбирането, че "...непосредствени вреди са тези, които по време и място следват противоправния резултат, а преки са тези, обосновават причинната връзка между противоправността на поведението на деликвента и вредите". В тези случаи е налице причинна връзка по чл. 4 от ЗОДОВ. Преки са само тези вреди, които са типична, нормално настъпваща и необходима последица от вредоносния резултат, т. е. които са адекватно следствие от увреждането. Непосредствени вреди са тези, които са настъпили по време и място, следващо противоправния резултат.

В конкретния случай, вредите, които се претендират (доказаните психически/душевни страдания), са пряка и непосредствена последица от отменената заповед за задържане. Ако не бе издаден незаконосъобразният административен акт, ищецът не би претърпял описаните негативни преживявания. Вредата се изразява в неблагоприятна последица, която накърнява правната сфера на задържания. Както бе посочено по-горе в решението, от изслушаните показания на свидетелите и заключението на експерта се установи, че именно в резултат на задържането, К. е изпитвал негативни чувства и преживявания, като е бил накърнен имиджът му сред клиентите на адвокатската му практика, както и същият е живеел в постоянен страх, че ситуацията на неправомерно задържане ще се повтори.

Поради изложеното, съдът приема, че са налице материалноправните предпоставки за основателност на предявения иск – налице е незаконосъобразен акт на административен орган, доказва се настъпването на вреди, както и пряка, и непосредствена причинна връзка между тях и незаконосъобразния акт.

Размерът на обезщетението за тези вреди следва да бъде определен съгласно чл. 52 от ЗЗД – по справедливост. Справедливостта не е абстрактно понятие, а се извежда от преценката на конкретните обстоятелства, които носят обективни характеристики - характер и степен на увреждане, начин и обстоятелства, при които е получено, последици, продължителност и степен на интензитет, възраст на увредения, обществено и социално положение.

При определяне на размера на обезщетението за установените в случая сериозни негативни преживявания, съдът приема на първо място за доказано, че вредите са търпени в продължителен период от време, което е обективно и логично с оглед възрастта и личността на ищеца, както и социалното му положение, като в първите месеци интензитета на негативните преживявания е бил по-висок, което се потвърждава от събраните гласни доказателства. Съдът намира в конкретния случай, че следва да съобрази като обстоятелство, свързано с конкретните последици от физическо и психическо естество, факта, че има натрупване на такива негативни

преживявания. Интензитетът на породените негативни емоционални преживявания, поради социалния статус на ищеца и естеството на работата му като адвокат на свободна практика, не може да се определи като нисък. Ето защо съдът намира, че за претърпените неимуществени вреди по критериите за справедливост ищецът следва да бъде обезщетен с пълния размер на претендираното обезщетение за сумата от 3000 лв.

С оглед гореизложеното, основателна се явява и акцесорната претенция за присъждане на законна лихва върху претендираното обезщетение. Върху определената сума като обезщетение за неимуществени вреди се дължи законната лихва /чл. 86, ал. 1 от ЗЗД/ от деня, в който вземането за обезщетение за вреди става изискуемо. Това е моментът на влизане в сила на решението, с което се отменя незаконния административен акт /Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2004 г. на ВКС по тълк. гр. д. № 3/2004 г., ОСГК, т.4/, като длъжникът се смята в забава и без покана /чл. 84, ал.1 от ЗЗД/. В случая се дължи законна лихва за забава върху сумата от 3000 лева, представляваща обезщетение за нематериални вреди, за периода от 18.08.2018 г. до датата на окончателното плащане на задължението.

В съответствие с нормата на чл. 81 ГПК, настоящият състав следва да се произнесе по претенциите на страните за присъждане на разноски. При този изход на спора и на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ, ответната страна следва да бъде осъдена да заплати на ищеца направените разноски в размер на 10 лева - платена държавна такса. На ищеца се дължат и своевременно претендираните и доказани разноски за съдебно-психологическа експертиза в размер на 304, 47 лв.

В полза на адв. И. П., в качеството му на процесуален представител на ищеца, следва да бъде присъдено адвокатско възнаграждение за оказана безплатна правна помощ и съдействие, на основание чл. 10, ал. 3 от ЗОДОВ вр. чл. 38, ал. 2 вр. ал. 1, т. 3 от Закона за адвокатурата, в размер на 600 лева, определен съгласно чл. 7, ал. 2, т. 2 вр. чл. 8, ал. 1 от Наредба № 1 от 09 юли 2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Воден от горното, Административен съд София град, I отделение, 18- ти състав,

РЕШИ:

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на ищеца В. П. К., ЕГН [ЕГН], със съдебен адрес [населено място], [улица], сума в размер на 3000 (три хиляди) лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, в резултат на незаконосъобразна заповед за задържане на лице с рег. № 22733 от 30.05.2017 г., издадена от полицейски орган при група „Охрана на обществения ред“, сектор „Охранителна полиция“ към ОЗ- РУ при СДВР, ведно със законна лихва, считано от 18.08.2018 г. (датата на отмяната на административен акт) до окончателното плащане на дължимата сума.

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на ищеца В. П. К., ЕГН [ЕГН], със съдебен адрес [населено място], [улица], сумата от 314, 47 (триста и четиринадесет лева и четиридесет и седем стотинки) лева, представляваща разноски по делото.

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на адв. И. П. от АК В. Т., сумата от 600 (шестстотин) лева, представляваща адвокатско възнаграждение за оказана безплатна правна помощ и съдействие на ищеца по делото на основание чл. 38, ал. 1, т. 3 от Закона за адвокатурата.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховния административен съд, в 14-дневен срок от получаване на препис от съдебния акт от страните.

СЪДИЯ: